

KÖZBESZÓLAS.

1.

Megindult a külvárosrészek bírmami erdeje s háromszáz „békélien” vonult be a közgyűlési terembe a város igazi akaratának hangot adni. Mi úgy éreztük: ez a küldöttség volt az igazi közgyűlés, nem vendégek, de *előtérben* voltak a közgyűlési teremben. Rég feloszlottak, rég elporladtak már azok a pártok, melyeknek kijelölése alapján gyakorolják az impériumot a közgyűlés tagjai. Hol a függetlenségi párt? Hol a munkapárt? De kijelöltek még a rég lemezitelenkedt jog alapján ott ülnek, ott bóbiskolnak a közgyűlés padjaiban s választják meg a halottak választójogát a város jövőjéért vezetőit. A küldöttség tagjait a ma szükségletének parancsai terelték össze a közgyűlési terembe, mennyivel erősebb jogcím ez a közszereplésre, mint a halott pártok halott választóinak halott támogatása. Mit demontsrál a küldöttségjárás? Elégedetlenséget. Ám — legalább egyelőre — nem a város vezetőivel, hanem azokkal szemben, akiknek kötelességük lenne hangot adni a tömegek kívánságának, képviselni, nem a maguk, de a város népének akaratát. Mikor hangzott el utoljára olyan beszéd a közgyűlésen, amelyre — megdobbant a város szíve? De a küldöttség szóvivőjének — legalább ötvenezer ember tapsolt.

„Minden intézmény egy ember meghosszabbított árnyéka”, — tanítja Emerson. A közgyűlésben azonban csak a — meghosszabbított árnyékot látjuk.

2.

A polgármester, aki nemcsak a polgároknak, de a vitaalkotásnak is mestere, nem száll szembe a küldöttség akaratával, a külvárosrészek népének kívánságaival, csak eléjük tárta kérésük teljesítésének pénzügyi terheit. A tíz és százmilliárdok csak úgy röpködtek a levegőben, mint a huspicacon a legyek. Kár, hogy nem volt, aki megkérdte volna: a tanyai vasut megépítését nem akadályozták meg az ezermilliárd, az egyetem felépítésének terve ele nem súlyosodott ugyanez az akadály? Ha vannak közérdekű tervek, melyeket végrehajtának pénzoldozatra való tekintet nélkül, lehetnek közérdekű tervek, melyekre nincs pénz? Ki tarthat itt sorrendi idrgyalást, ki felelhet a város népe nevében arra a kérdésre, hogy mi sürgősebb, mi közérdekűbb: a tiszaparti házak lerombolása, vagy a csatornázás, a tanyai vasut, vagy a vízvezeték? Nem itélkezünk: helyes-e, helytelen-e, célszerű-e, célszerűtlen-e, de vajon megengedhető-e az a városigazgatás, mely egyfelől kisajátításokra és lelépési díjakra milliárdokat áldoz, másfelől pedig a polgárság egyértelmű kívánságának teljesítése elől a „*miért pénz*”-válasszal tér ki? Mi már az *„utaknak áldozásának is eladtuk a pótlódó áldozatának*, lehet még bennünket kölcsönrel ijesztgetni? A polgármesteri válasz azzal akarta lefegyverezni a küldöttséget, hogy kölcsön kellene valamennyi kívánság teljesítéséhez. De — a tanyai vasut nem kölcsönből épül? Az egyetemi építkezésekhez nem kell kölcsön s — az isten legyen érte irgalmas — kölcsön nélkül felépülhetne a fogadalmi templom? Amikor, ami épül, kölcsönből épül, lehet akkor a kölcsön akadály? Ám, ha lehet, miért nem volt akadály a tanyai vasutnak, vagy az egyetemi építkezéseknek?

Az önkormányzatnak tiszta közzszellemet teremtő, polgári önértéket nevelő rendszerét pótolja-e vajon a — közoktatásügyi miniszter elismerése?

3.

A polgármester válaszából, melyet a küldöttség megnyugtatóra szánt, egy mondat — *ex uno disce omnia* — különösen megragadta a figyelmet. „Van egy tervem a csatornázásra — mondotta a polgármester —, melyet ugyan a szakértők kivihtellennek tartanak, mégis azt hiszem, meg fogjuk valósítani”. E sorok kopogtatója mindig a legőszintébb elismeréssel adózott s adózik a polgármester kitűnő emberi és közigazgatási kvalitásainak. De mégis, amikor a csatornázás terveiről van szó, a tervek kidolgozására nem a polgármesteri ügyosztályt, hanem a mérnöki hivatalt kell illetékesnek tartani. Amit a szakemberek kivihtellennek tartanak, az valóban kiviht-

ellen, még ha a közgyűlés — el is fogadja természetesen vita nélkül. Érthető, hogy ebben a dermedt közigazgatási sparátusban kimagasodik, egveduralkodóvá válik a polgármesteri akarat. Közigazgatási mussolinizmus jellemzi ezt a várost, egyellen uralkodó akarat, mely soha még az ellenvélemény gátjába sem tüközik, soha más gondolatával, mindig csak a magáéval találkozik, mely feltétlenül rendelkezik az alsótanyai „feketeingesekkel” is, borul a város főle s a közgyűlés önkormányzatát pol-

gármesteri öngazgatássá változtatja. Egyellen megfontolás halároz, egyellen vélemény dönt, egyellen szándék valósul meg, egyellen tanultság pallóroz, egyellen akarat cselekszik, — a polgármesteré. S ezt az egyeduraltat a minden kezdeményezésre képleten, korszerűtlen és időszerűtlen, fáradt és halottérelkedő s az életgyökereitől elszakadt közgyűlés teszi kizárlagossá és — szuverénné.

Még szerencse, hogy ez az egyellen akarat a — Somogyi Szilveszteré.

Öt óráig tartó izgalmas házkutatás Ballagi emlékbeszéde miatt.

A Hétfői Napló szerkesztője feljelentette a házkutatást vezető rendőrfogalmazót.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Ismeretes, hogy Ballagi Aladár legutóbb a Rákóczi-emléktűnre alkalomával beszédet mondott, amely erős sajtópolémiaakra adott alkalmat. A Hétfői Napló-nak Ballagi emlékbeszédeire írt cikke miatt az ügyészeg lázítás címén eljárást indított a lap ellen és a szerkesztőt a kézirat bemutatására hívta fel. Dr. Elek Hugó, a Hétfői Napló szerkesztője a felhívásnak nem tett eleget, mire házkutatást rendeltek el, amit szombaton délután fogantatosítottak a Hétfői Napló szerkesztőségében és Elek Hugónak a szer-

kesztőséggel szomszédos lakásán, valamint az újságtüzem nyomdájában, azonban a házkutatások eredménytelenül végződtek.

Az öt óra hosszáig tartó házkutatás azonban annyira felizgatta a szerkesztőt, főleg azért, mert a házkutatást végző rendőrfogalmazó a szerkesztő zsidó valdára is megjegyzést tett, úgy hogy Elek Hugó súlyos kifakadásokra ragadtatta magát a rendőrfogalmazó ellen, amiért a fogalmazó jegyzőkönyvet vett fel. Elek Hugó is feljelentést tett a rendőrfogalmazó ellen.

Letartóztatták Csiky Józsefnét, a nyíregyházi MANSZ elnökét.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Nagy felűnés kellett néhány héttel ezelőtt az a nagyarányú botrány, amely a Nyíregyházi MANSZ körül pattant ki. Csiky Józsefné, a szövetség nyíregyházi elnöke több kereskedőt százmilliók erejéig megkárosított és többrendbeli váltohamisítást is elkövetett.

A botrány kipattanása előtt Csikyné Budapestre utazott és itt felvettette magát az Uj Szent János-kórház elmeosztályán idegbelegtség címén. A megkárosított nyíregyházi kereskedők tömeges feljelentése már a kórház elmeosztályában találta az elnököt.

A rendőri nyomozás már régebben belejézdött ebben az ügyben, sőt az iratok már az ügyészegre kerültek és az ügyészeg Csikyné letartóztatását kérte. A vizsgáldóbiro a Uj Szent János-kórház igazgatóságának jelentése alapján most elrendelte Csikyné letartóztatását. A jelentés szerint Csikyné elhaldrozó képességének birtokában van és állapota teljesen kielégítő.

Szombaton detektívek jelentek meg a kórházban és Csikynét bekisértek a főkapitány-ságra, ahol kihirdették előtte a vizsgáldóbiro letartóztatási végzését. Vasárnap szállítják át az ügyészeg Markó-uccai fogházába.

A DMKE palotája csak akkor eladó, ha az eladás hasznos lesz az egyesületre.

Pörölai akarja a DMKE az egyetemet a Horthy-internátus lakbérhátráléka miatt. — Herczeg Ferenc elnököt a választmány ülésén.

Szombaton délután érkezett Szegedre Herczeg Ferenc, a DMKE diszelnöké, hogy részt vegyen a DMKE igazgatósági és elnöki tanácsának együttes ülésén. Herczeget az állomáson Klug Péter ügyvezető elnök és Török Sándor főtitkár fogadták, akiknek kísérelében megtekintette a Horthy-internátust. Hat óra után a DMKE székházában levő diszteremben Herczeg Ferenc megnyitotta az együttes ülést. Török Sándor főtitkár jelentésében beszámolt az egyesület múlt évi működéséről, megemlítette, hogy a Horthy-internátus 70 millió korona házbérrel tartozik és az internátus adóját is a DMKE-vel fizettette ki az adóhivatal. Majd rátért arra, hogy a házat tataroztatni kellene, de egyelőre az elnökség a tatarozást felfüggesztette arra az időre, amíg nem döntenek a ház eladásáról. A jelentés beszámolt azokról a jutalmakról, amelyeket az egyesület adományozott az iskolaigazgatók újján a tanulóifjúságnak.

A titkári jelentés után Klug Péter ügyvezető-elnök bejelentette, hogy a Horthy-internátus

adós maradt a házbérrel és július elsejéig adtak a kultuszminisztériumnak haladékoai a házbér megfizetésére. Július elseje elmúlt és a kultuszminisztérium nem intézkedett, ezért most az együttes ülésnek kell határozatot hoznia. Dr. Debay Gyula kijelenti, hogy tovább nem lehet várni, be kell pörölai az internátust. Ezzel szemben dr. Tóth Imre nem akar pörölai, mert tulajdonképpen az egyetemet kellene pörölai, ez pedig rossz színben tüntetné fel a kulturintézményt. Javasolja, hogy várjanak szeptember elsejéig és ha addig nem fixelik ki a házbért, akkor pöröljenek. Dr. Menyhardt Gáspár szerint a miniszternek nincs tudomása erről a házbérügyről és éppen ezért szükségesnek tartja, hogy informálják előbb a minisztert. Dr. Somogyi Szilveszter polgármester bejelenti, hogy a miniszter egy privát levelet írt hozzá és ebből a levélből kitűnik, hogy a házbérlet szoros összefüggésben van a Horthy-internátus lakbérével. Eppen ezért kéri, hogy szeptember végéig ne csináljanak semmit ebben az ügyben.

A nagy sikerre való tekintettel a Belvárosi Mozdó

Salamon Béla kabaréjának

vendégjátékát vasárnapra meghosszabbította.

Három óras kacagás!

Tomboló tapsvihar!

Közkívánatra a műsoron kívül három új darab!

A ligetben!

Bicsérdi!?!?

Delejesség!

Kezdeté pontban 9 órakor.

Az óriási érdeklődésre való tekintettel ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni.